

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 129/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, proti postupu a rozsudku Okresného súdu Košice I č. k. 10T/40/2022 z 20. decembra 2022 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. marca 2023, doplnenou 3. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2, vlastníctva majetku podľa čl. 20 ods. 1, súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietaný rozsudok, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že namietaným rozsudkom okresného súdu bola schválená dohoda o vine a treste uzatvorená medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice I a obvineným [REDAKOVANÉ]. Obvinený bol uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360a ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného zákona a zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že mal sťažovateľku (poškodenú) aktívne a pravidelne kontaktovať formou správ v mieste jej trvalého a prechodného bydliska, ako aj na mieste pracoviska, pravidelne ju sledovať, vyčkávať, verbálne obťažovať a vyhľadávať jej osobnú blízkosť. Neskôr ju mal prostredníctvom nahrávky, na ktorej bol zachytený ich intímny styk, vydierať jej zverejnením, ak s ním nebude mať v pravidelných intervaloch intímny styk. Sťažovateľka na návrh obvineného pristúpila. Za uvedené skutky bol obvinenému uložený úhrnný

trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov s podmieneným odkladom a skúšobnou dobou 24 mesiacov spolu s trestom prepadnutia veci. Sťažovateľka bola so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

II.

3. Sťažovateľka považuje namietaný rozsudok okresného súdu za arbitrárny. Tvrdí, že 15. decembra 2022 doručila okresnému súdu „*Návrh na odmietnutie dohody*“, v ktorom namietala nesprávnu právnu kvalifikáciu stíhaných skutkov. Uviedla, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že konanie obvineného bolo sprevádzané sexuálnym motívom podľa § 140 písm. f) Trestného zákona, ktorý však v právnej kvalifikácii stíhaných skutkov absentuje. Sťažovateľka tiež tvrdí, že konanie obvineného bolo možné právne kvalifikovať ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a sčasti ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona. Uvádza, že bola psychickým násillím donútená k súložiu, orálnemu styku a iným sexuálnym praktikám. Súdu navrhovala, aby obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v zákaze približovania, na ktorú však súd neprihliadol. Ďalej namieta, že jej namietaným rozsudkom nebol priznaný ani len sčasti nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, aj keď jej vznik bol v konaní dostatočne preukázaný.

III.

4. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019).

5. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľky o nesprávnej právnej kvalifikácii stíhaných skutkov, neuložení povinnosti spočívajúcej v zákaze nepribližovania sa k sťažovateľke a nepriznanie nároku na náhradu škody.

III.1. K námietke o nesprávnej právnej kvalifikácii:

6. Ústavný súd už v judikatúre ustálil, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovatel'a trestného činu, resp. poškodeného (I. ÚS 68/2012, III. ÚS 459/2021). Úprava tejto problematiky v Trestnom poriadku tieto zásady neporušuje a žiadne právo jednotlivca na odsúdenie inej osoby za spôsobený trestný čin v ústavnej rovine zakotvené nie je (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 2108/17). Ústavou zaručené subjektívne právo fyzickej alebo právnickej osoby na to, aby bola iná osoba trestne stíhaná, resp.

aby určité konanie bolo právne kvalifikované ako konkrétny trestný čin, neexistuje (II. ÚS 139/2018, I. ÚS 539/2017).

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala nesprávnu právnu kvalifikáciu stíhaných skutkov so zameraním na osobitný motív podľa § 140 písm. f) Trestného zákona, ako aj na posúdenie skutkov ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona a sčasti ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona.

8. Ako už ústavný súd uviedol, vymedzenie trestného činu, resp. jeho právna kvalifikácia je vecou štátu, konkrétne orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Sťažovateľka v procesnom postavení poškodenej podľa § 46 Trestného poriadku má právo robiť návrhy na vykonanie dôkazov, ich doplnenie, predkladať dôkazy, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, len čo sa týka nároku na náhradu škody. Na podporu uvedeného ústavný súd poukazuje na § 307 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého poškodený môže podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, resp. preto, že takýto výrok chýba alebo je nesprávny. Poškodený však nemôže podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti výroku o vine a treste, ktoré zahŕňajú aj právnu kvalifikáciu skutku. Toto oprávnenie má iba obvinený (resp. jeho príbuzní) a prokurátor. Z uvedeného je tak zrejmé, že sťažovateľka sa nemôže domáhať zmeny právnej kvalifikácie v riadnom súdnom konaní a ani v konaní o dohode o vine a treste obvineného, keďže jej procesné postavenie je zo zákona limitované len vo vzťahu k nároku na náhradu škody.

9. K porušeniu uplatnených práv sťažovateľky preto nemôže dôjsť z dôvodu, že okresný súd sa nevysporiada s jej návrhom na zmenu právnej kvalifikácie, keďže na takéto konanie zo strany okresného súdu nemá právny nárok. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K zákazu približovania sa:

10. Sťažovateľka namietala, že okresný súd neuložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v zákaze približovania. Poukázala pritom na skutočnosť, že táto povinnosť bola obvinenému uložená v rámci väzobného rozhodovania.

11. Ústavný súd k tejto časti uvádza, že obvinenému bol podmiennečne odložený výkon trestu odňatia slobody s určením skúšobnej doby. Odsúdený je povinný v rámci skúšobnej doby viesť riadny život, ktorý spočíva najmä v dodržiavaní právneho poriadku, nedopúšťania sa priestupkov, trestných činov a podobne. Pokiaľ dá odsúdený svojím konaním a správaním najavo, že uložený odklad výkonu trestu odňatia slobody neplní svoj účel (napríklad bude opätovne prenasledovať a kontaktovať sťažovateľku), môže súd rozhodnúť, že sa odsúdený v skúšobnej dobe neosvedčil a nariadi výkon nepodmiennečného trestu odňatia slobody.

12. Z uvedeného tak vyplýva, že pokiaľ odsúdený nedá svojím konaním a správaním dôvod na nariadenie výkonu nepodmiennečného trestu odňatia slobody, nemôže dôjsť neuložením povinnosti zákazu približovania odsúdenému k porušeniu uvedených práv sťažovateľky. Sťažovateľka pritom na uloženie takejto povinnosti nemá právny nárok. Preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.3. K nároku na náhradu škody:

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala, že jej nebol v namietanom konaní priznaný nárok na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) ani sčasti.

14. Podľa § 287 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku: *„Súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo ak ide o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, ak škoda nebola dosiaľ uhradená.“*

15. Podľa § 288 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku: *„Ak podľa výsledku dokazovania nie je podklad na vyslovenie povinnosti na náhradu škody alebo ak by bolo treba na rozhodnutie o povinnosti na náhradu škody vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje potreby trestného stíhania a predĺžilo by ho, súd odkáže poškodeného na civilný proces, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.“*

16. Účelom trestného konania nie je viesť rozsiahle dokazovanie o otázke náhrady škody, pokiaľ nie je podstatou skutku a právnej kvalifikácie. Z popisu skutku uvedeného vo výroku namietaného rozsudku okresného súdu nevyplýva presná výška škody, ktorá bola sťažovateľke stíhanými trestnými činmi spôsobená. Sťažovateľke, ako sama uviedla, vznikla nemajetková ujma z dôvodu zásahu obvineného do jej osobnostných práv (predovšetkým ľudskej dôstojnosti, súkromia, svojej osobnosti). Účelom trestného konania je zistiť, či došlo k spáchaniu trestného činu, a v prípade, že k jeho spáchaniu došlo, vyvodiť voči páchatelovi trestnoprávne konzekvencie (potrestanie).

17. Okresný súd namietaným rozsudkom uznal a odsúdil obvineného pre skutky, ktorých sa mal dopustiť voči sťažovateľke. O vzniku a výške spôsobenej škody však už nerozhodol, keďže by si to vyžadovalo vykonanie ďalšieho dokazovania, ktoré by už bolo nad rámec potrieb trestného stíhania. Sťažovateľka bola so svojím nárokom odkázaná na civilný proces, o ktorom môže byť v prípade podania žaloby rozhodnuté. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2023

Robert Šorl
predseda senátu